

Rekrut stacjonującego w Arolson SS-Standarde „Germania” z kompletem sortów mundurowych. Na rękawie czarnej kurtki będzie jeszcze musiał przyszyć opaskę z nazwą pułku. Ze zbiorów M. Williamsa.

22. Mundury SS

Po reaktywacji NSDAP w 1925 roku nowo powstałe SS nosiło mundury podobne do SA. Dla odróżnienia się członkowie tej nowej elitarniej organizacji nosili czarne kepi zamiast brązowego SA, a także czarne krawaty i czarne bryczesy. Władze NSDAP zatwierdziły także SS-Ärmbinde na rękaw z wyróżniającymi członków SS czarnymi pasami przy górnej i dolnej krawędzi. Ponadto wprowadziły również specjalne odznaki dla SS.

Nowy mundur, składający się z czarnych SS-Dienstrock i SS-Dienstmütze, został wprowadzony w 1932 roku, ale zaczął być powszechnie noszony dopiero w 1933. W połowie lat trzydziestych brunatna koszula „tradycyjnego munduru” praktycznie przestała być używana.

Nowy czarny mundur, zaprojektowany przez prof. Karla Diebitscha i grafika Waltera Hecka (obaj byli członkami SS), sprawiał imponujące wrażenie. Dzięki połączeniu tradycji i nowoczesności przemawiał do ogółu społeczeństwa. Niewątpliwie możliwość noszenia tak eleganckiego czarnego munduru Allgemeine SS miała wpływ na powiększenie szeregów SS.

W 1938 roku wprowadzono wersję munduru w kolorze *feldgrau*, dążąc do podkreślenia wojskowego, a nie politycznego charakteru organizacji. Jednakże nieliczne rezerwowe i specjalistyczne jednostki Allgemeine SS nosiły czarne mundury do roku 1945. Poza brunatną koszulą, w sytuacjach dopuszczanych przez przepisy mundurowe, mogła być także noszona koszula biała.

Zamieszczona w czasopiśmie SS „Das Schwarze Korps” ogłoszenie o mundurach i oznakach dostępnych za pośrednictwem Reichszeugmeisterei der NSDAP.

Esesowiec w mundurze z wczesnymi SS-Kragenspiegel z białymi wypustkami i czapce z SS-Hoheitsabzeichen wz. 1929 i Totenkopf bez żuchwy. Mała „N” na rękawie ma zamiast wełnianej, bawełnianej SS-Ärmbinde (zazwyczaj noszonej na rękawie brunatnej koszuli).

Ilustracja z Informatora Organizacyjnego NSDAP z roku 1936, na której obok czarnego munduru Allgemeine SS widać także brunatną koszulę i czarne kepi „tradycyjnego” munduru esesowca.

Esesowcy pomagają w kuchni. Ponieważ zdjęli SS-Dienstrock, widać noszone przez nich szelki. Były one używane o wiele częściej niż paski do spodni.

Tradycyjne brunatne koszule Allgemeine SS

Podczas reaktywacji NSDAP w 1925 roku członkowie SS nosili brunatne koszule. Pod koniec lat dwudziestych miały one względnie standardowy wygląd i zazwyczaj noszono je z pojedynczym SS-Schulterklappe oraz SS-Kragenspiegel i SS-Ärmbinde. Brunatne koszule miały różnego rodzaju czarne guziki, wykonane ze skóry, rogu lub malowanego metalu – wszystko zależało od tego, jakim materiałem dysponował producent. W 1932 roku wprowadzono nowy czarny mundur. Minęło trochę czasu, zanim zaopatrzone w nie wszystkie jednostki SS, wobec czego aż do przełomu 1934 i 1935 roku występowały jednocześnie zarówno brunatne koszule, tworzące mundur tradycyjny, jak i czarne mundury.

Członkowie tworzącego się SS z Hitlerem w 1925 roku. Ubrani są w brunatne koszule i kepi z kokardami i wczesnymi Totenkopfami bez żuchwy.

SS-Mann Franz Eschmoneit w brunatnej koszuli SS i czarnym kepi. Widać często stosowane czarne guziki „futbolowe”.

Manekin w mundurze SS z 1931 roku. W tym okresie brunatne koszule mundurowe SS były zasadniczo jednolitego regulaminowego wzoru. Manekin był eksponatem na wystawie poświęconej „czasom walki”, zorganizowanej w 1939 roku przez szefa Archiwum NSDAP, F.J.M. Rehsego.

Esesowcy w brunatnych koszulach i czarnych kepi ochraniają przemawiającego Gauleitera Berlina, Goebbelsa.

SS-Mann z SS-Standarte 6 (Berlin-Charlottenburg), współpracujący z funkcjonariuszem Hilfspolizei w 1933 roku. Ma na sobie typową brunatną koszulę i czarne kepi.

W latach dwudziestych i trzydziestych do obowiązków esesowca często należało zapewnianie bezpieczeństwa zgromadzeń, kontrolowania wchodzącego tłumu, ochrony funkcjonariuszy NSDAP na wiecach i usuwanie nieprzyjaznych krzykaczy z SPD lub KPD. Tu SS-Scharführer w brunatnej koszuli i kepi ochrania Gauleitera Berlina, Goebbelsa, około 1930 roku.

Brunatna koszula Allgemeine SS SS-Rottenführera służącego w SS-Standarte 5

Członkowie Allgemeine SS nosili tradycyjne brunatne koszule, dopóki nie zostały one zastąpione przez czarne SS-Dienstrock. Ten egzemplarz miał czarne skórzane guziki „futbolowe”, ale były używane też innych rodzajów, aczkolwiek bez wyjątku czarne. Początkowo brunatne koszule miały jedynie SS-Kragenspiegel i SS-Ärmbinde, potem jednak dodano pojedynczy SS-Schulterklappe, który dodatkowo oznaczał stopień. Na początku lat trzydziestych wprowadzono także system noszonych SS-Ärmelstreifen służących do identyfikacji jednostki.

SS-Ärmelstreifen dla szeregowców lub podoficerów Allgemeine SS z cyfrą 1 i zielonymi pasami przy krawędzi.

Zbliżenie SS-Kragenspiegel z oznaką stopnia SS-Rottenführera.

Zbliżenie podstawowej bawełnianej SS-Ärmbinde typowej dla Allgemeine SS.

Zbliżenie SS-Kragenspiegel z haftowaną maszynowo cyfrą 5.

Ilustracja z Informatora Organizacyjnego NSDAP z 1940 roku przedstawiająca „tradycyjny” mundur SS składający się z brunatnej koszuli i kepi.

Brunatna koszula Allgemeine SS SS-Standartenführera

Członkowie Allgemeine SS nosili tradycyjne brunatne koszule, dopóki nie zostały one zastąpione przez czarne SS-Dienstrock. Ten egzemplarz należał do esesowca w stopniu SS-Standartenführera. Zasadniczo brunatne koszule SS-Mannów i oficerów SS nie różniły się jakością materiału. Tkanina tej konkretnej koszuli mocno wyblakła – początkowo jej brunatny kolor był bardziej intensywny. Oznaki to SS-Kragenspiegel, pojedynczy SS-Schulterklappe i baweliana SS-Ärmbinde. Guziki metalowe, czarne. Na górnej części rękawa znajduje się także oznaka Reichsführerschule. W tym przypadku naszywka jest na brunatnej podkładce i była przeznaczona do umieszczenia na brunatnej koszuli. Po wprowadzeniu czarnych mundurów te same oznaki produkowano na podkładce czarnej.

Na zbliżeniu widać baretki odznaczeń nadane w okresie Cesarstwa Niemieckiego, w tym także z 1914 roku Krzyża Żelaznego II klasy. W tym przypadku Złota Odznaka NSDAP jest przypięta do klapy kieszeni (zgodnie z regulaminem odznakę tę należało nosić nad wszystkimi innymi odznaczeniami). Poniżej odznaki znajduje się Krzyż Żelazny I klasy z 1914 roku i odznaka złota z okazji przesilenia letniego w 1934 roku.

Zbliżenie wczesnego SS-Kragenspiegel z pojedynczym liściem dębu – oznaką stopnia SS-Standartenführera.

Zbliżenie naszywki z runą Tyr, noszonej przez absolwentów powołanej w 1931 roku Reichsführerschule.